NOTA SUPPORTERSBELEID MVV 2004
“THUIS IN DE GEUSSELT”

EEN VERGELIJKEND ONDERZOEK NAAR SUPPORTERSBELEID BIJ BETAALD VOETBAL ORGANISATIES IN NEDERLAND

In opdracht van dhr. Jos Baljet,
Algemeen manager MVV

Drs. F.P.J. Salemans
Kenniskring Comparative European Social Research and Theory
Hogeschool Zuyd
29 april 2004

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING + OPDRACHT ..... BLZ. 3

PARAGRAAF 1
ALGEMENE INFORMATIE: RECENTE VISIES OP SUPPORTERSBELEID ..... BLZ. 4

1.1. BELEIDSKADER BESTRIJDING VOETBALVANDALISME ..... BLZ. 5
1.2. DE KETENBENADERING ..... BLZ. 6
1.3. DADERGERICHTE BENADERING ..... BLZ. 10
1.4. VOORLOPIGE CONCLUSIES ..... BLZ. 12

PARAGRAAF 2
SPECIFIEKE INFORMATIE SUPPORTERBELEID BVO'S IN NEDERLAND ..... BLZ. 13

2.1. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 4-12-JARIGEN ..... BLZ. 14
2.2. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 12-16-JARIGEN ..... BLZ. 16
2.3. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 16+ ..... BLZ. 18

PARAGRAAF 3
SPEERPUNTEN MVV IN SUPPORTERSBELEID DE KOMENDE JAREN ..... BLZ. 20

3.1. MVV-SPOOR 1 ..... BLZ. 21
3.2. MVV-SPOOR 2 ..... BLZ. 22
3.3. MVV-SPOOR 3 ..... BLZ. 23

BIJLAGE 1-27 ..... BLZ. 24

INLEIDING + OPDRACHT

De aanvankelijke doelstelling van de auteur (als onderzoeker verbonden aan de kenniskring CESRT Comparative European Social Research and Theory) was om door middel van actieonderzoek zelf een actieve bijdrage te leveren aan de opzet en uitvoer van een sociaalpreventief supportersbeleid bij BVO MVV en dit proces als onderzoeker actief te ondersteunen. In overleg met MVV- en CESRT-leiding is besloten om de onderzoekstijd in te perken, omdat de opstart van een sociaalpreventief supportersproject binnen korte termijn niet te verwachten is. MVV heeft in het voorgaande voetbalseizoen ternauwernood overleefd en is momenteel in een opbouwfase, waarin op de eerste plaats de aandacht uitgaat naar een financiële sanering van de club. Sociaalpreventief supportersbeleid zal in de toekomst echter een van de MVV-speerpunten gaan vormen.

De huidige algemeen manager is van mening dat het met het voetbalvandalisme bij MVV eigenlijk wel meevalt. Er zijn relatief weinig supporters met een stadionverbod; hun aantal varieert tussen de 10 en 15 personen. De veiligheidscoördinatie van MVV (stewards) en politie werken momenteel goed samen.

MVV is de laatste jaren niet alleen financieel maar ook sportief in een neerwaartse spiraal geraakt met als gevolg dat het gemiddelde toeschouwersaantal gedaald is tot ongeveer 3000 trouwe supporters. MVV zit in een fase van vernieuwing; de oude bestuurders en managers zijn in mei 2003 opgestapt om plaats te maken voor een nieuw bestuur en management. Een van de belangrijkste doelstellingen van de nieuwe bestuurders/beleidsmakers bij MVV is het toeschouwersaantal in twee jaar tijd minimaal te verdubbelen. “We streven ernaar dat we over drie jaar zo’n 7000 toeschouwers gemiddeld gaan trekken”.

De meeste supporters zijn momenteel persoonlijk gekend bij MVV. De heer Baljet acht de kans groot dat met een toegenomen toeschouwersaantal het voetbalvandalisme zal gaan toenemen. De supporters zijn dan minder persoonlijk gekend door de stewards en zullen waarschijnlijk anoniemer kunnen opereren. De heer Baljet vraagt zich af hoe andere BVO’s (betaald voetbal organisaties) hun supportersbeleid inhoud en vorm geven. Opdracht aan de onderzoeker luidt dan ook:

OPDRACHT:

1- ***GEEF ALGEMENE INFORMATIE HOE ER VANUIT VERSCHILLENDE THEORETISCHE INVALSHOEKEN EN BELEIDSMAATREGELEN IN NEDERLAND MOMENTEEL GEPOOGD WORDT OM VOETBALVANDALISME TE VOORKOMEN EN TE BEPERKEN. WELKE ZIJN DE BELANGRIJKSTE TRENDS IN AANPAK?***
2- ***GEEF EEN OVERZICHT VAN DE MANIER WAAROP VERSCHILLENDE BVO’S IN NEDERLAND CONCREET INVULLING GEVEN AAN HUN SUPPORTERSBELEID***
3- ***GEEF VANUIT VORIGE TWEE PUNTEN AAN WELKE SPEERPUNTEN MVV IN ZIJN SUPPORTERSBELEID DE KOMENDE JAREN VERDER ZOU KUNNEN INVULLEN***

In de hierna volgende 3 paragrafen wordt respectievelijk aan deze drie opdrachten invulling gegeven.

PARAGRAAF 1:
ALGEMENE INFORMATIE
HOE WORDT ER VANUIT THEORIE EN BELEID IN NEDERLAND MOMENTEEL GEPOOGD OM VOETBALVANDALISME TE VOORKOMEN EN TE BEPERKEN? WELKE ZIJN DE BELANGRIJKSTE TRENDS IN AANPAK?

INLEIDING

Voetbalvandalisme is een verschijnsel dat al heel lang bestaat. In de oudheid schijnen er al bij sportactiviteiten bloederige schermutselingen tussen supporters van rivaliserende partijen te zijn voorgekomen. Maar toch is er de laatste jaren 20 jaar iets veranderd in het voetbalvandalisme. Waar het vroeger met name leek te gaan om soms gewelddadige rivaliteit tussen aanhangers van verschillende sportclubs, tegenwoordig zien we volgens o.a. oud staatssecretaris van VWS Vliegenthart[1] dat " voetbalvandalisme als sociaal verschijnsel dezelfde mensen als subject heeft als andere vormen van geweld en criminaliteit. Het zijn dezelfde mensen die op vrijdagavond gaan stappen en drinken en dan voor heibel zorgen. Altijd zijn er groepen geweest die anderen overlast bezorgen, dat sterft niet uit. In bepaalde contexten is het stoer om aan je maten te laten zien wat je durft."

Steeds vaker blijkt dat voetbalvandalen zogenaamde "veelplegers" zijn, die al veel langer bij de politie bekend zijn om regelovertredend en vaak crimineel gedrag. Ze zijn niet alleen regelovertredend in en rond voetbalwedstrijden van hun favoriete club, maar zijn ook gekend vanwege hun gewelddadigheid in het uitgaanscircuit, winkeldiefstallen, alcohol- en drugsgebruik, berovingen, verkeersovertredingen enz.

Voetbalvandalisme is daarmee niet alleen een probleem van de plaatselijke Betaald Voetbal Organisatie geworden. Een voetbalclub alleen kan deze problemen onmogelijk oplossen. Voetbalvandalisme is een maatschappelijk probleem, dat alleen met de bundeling van krachten succesvol aan te pakken is. Voetbalvandalisme is daarmee zeker geen onoplosbaar probleem. Er zijn zeer succesvolle supportersprojecten bekend, waarbij de overlast van voetbalvandalen bijna volledig is gereduceerd. Een bekend voorbeeld hiervan is het supportersbeleid van SC Cambuur, dat in 2002 met zijn project[2] "Helden rond de Velden"in 2002 de Hein-Roethof-prijs won vanwege de succesvolle aanpak van voetbalvandalisme.

De vergelijking met SC Cambuur zal in dit onderzoek nog meerdere malen aan de orde komen. SC Cambuur is een voetbalclub die te vergelijken is met MVV Maastricht qua begroting, gemiddeld aantal betalende toeschouwers, provincieclub in een provinciehoofdstad, concurrentie van eredivisievoetbal op korte afstand, een lange voetbalhistorie, trouwe supportersschare, geen grote voetbalsuccessen. Een relatief kleine club met een heel actief en vooruitstrevend toeschouwerbeleid. Omdat de club zo goed te vergelijken valt met MVV, is het interessant om het succesvolle toeschouwerbeleid op het gebied van voorkomen van voetbalvandalisme als voorbeeld te nemen hoe een kleine club hier actief een voortrekkersrol in kan vervullen. Belangrijk daarbij is dat Cambuur heeft durven kiezen voor een driesporenbenadering. Je kunt niet alles tegelijk doen: kies voor een aanpak waar de verschillende ketenpartners achter staan en taken c.q. mogelijkheden in zien.

[1] Op 13 augustus 2003 is door minister Remkes van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het auditteam voetbalvandalisme ingesteld. Dit auditteam, onder leiding van de oud staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Vliegenthart heeft een tweeledige taak. Bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland zal het auditteam, al dan niet in opdracht van de minister van BZK of op eigen initiatief, een kortlopend feitenonderzoek doen. Het auditteam zal ook onderzoek verrichten naar het voorkómen van incidenten.

[2] Zie:
http://www.justitie.nl/Nieuws/281002Helden_rond_de_velden_wint_Hein_Roethofprijs_2002.asp?List=Y&ComponentID=15868&SourcePageID=666

1.1. BELEIDSKADER BESTRIJDING VOETBALVANDALISME[3]

De BVO's hoeven voor de bestrijding van voetbalvandalisme niet alles zelf te ontwikkelen. Er is al een en ander ontwikkeld, met name gericht op de zogenaamde wedstrijdpreparatie. In dit Beleidskader staat uitgebreid beschreven wat de verschillende partners (waaronder politie, justitie, BVO, gemeente, burgemeester, commissaris van de koningin, supportersclub, vervoersmaatschappijen en de KNVB) in de wedstrijdvoorbereiding kunnen doen om voetbalgeweld te voorkomen.

In dit beleidskader worden zes uitgangspunten geformuleerd om voetbalvandalisme te verminderen:

1) Publiek belang (openbare orde) gaat boven privaat belang;
2) De wedstrijdorganisator (BVO of KNVB) is verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement (m.n. door inzet beveiligingspersoneel); de BVO stelt een sociaalpreventief supportersbeleid op in overleg met jeugdwelzijnsorganisaties en supportersverenigingen (hiertoe wordt een supporterscoördinator aangesteld). De BVO of stadionbeheerder maakt in een huisreglement aan de supporters kenbaar wat de rechten en verplichtingen zijn en welke sancties er zijn op niet-naleving van de verplichtingen;
3) De burgemeester is vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de openbare ordehandhaving de meest aangewezene om de bestrijding van voetbalvandalisme ter hand te nemen. De burgemeester draagt er zorg voor dat het optreden van de politie is gebaseerd op het per 1 september 2003 door de politie ontwikkeld bejegeningprofiel;
4) Er komt een nieuwe categorisering van de zogenaamde risicowedstrijden (A = laag, B = midden, C = hoog risico) a.d.h.v. 14 aandachtspunten;
5) Er moet een dadergerichte aanpak zijn: in kaart brengen notoire vandalen (niet alleen bij voetbalwedstrijden, maar ook elders). Met name het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme heeft de taak het aanleggen, beheren en actueel houden van het Voetbal Volg Systeem t.a.v. aangehouden en/of geverbaliseerde personen, wedstrijd en fenomeengegevens). Een dadergerichte aanpak houdt ,met name in dat er gedifferentieerd wordt tussen verschillende soorten daders (firstoffenders, harde kern etc.). Beleid is om geleden schade zoveel mogelijk verhalen op de daders. Ook de Samenwerkende Organisaties voor Voetbal Supporters (SOVS), mede betrokken bij sociaalpreventief toeschouwerbeleid)
6) Sociaal preventief beleid: dit dient bij clubs onderdeel te zijn van het publieks- en veiligheidsbeleid. Het sociaalpreventief beleid moet ertoe leiden dat (potentiële) voetbalvandalen op een positieve wijze bij de club worden betrokken. Nadrukkelijk wordt geadviseerd supporters te betrekken bij het stadionverbodenbeleid.

Naast deze 6 uitgangspunten wordt nadrukkelijk geadviseerd om jaarlijkse lokale convenanten tussen ketenpartners op te stellen en te actualiseren.

De Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond probeert met name via het systeem van stadionverboden op civielrechtelijke wijze[4] het gedrag van supporters te beïnvloeden. In reglementen staat gedetailleerd omschreven wat er wel en vooral welk gedrag er niet vertoond mag worden in de stadions.

[3] zie: Beleidskader Bestrijding Voetbalvandalisme en Voetbalgeweld, Interdisciplinaire Stuurgroep Bestrijding Voetbalvandalisme en Voetbalgeweld, Maart 2003

[4] Civielrechtelijk: daarmee wordt bedoeld dat wanneer een supporter een geldig entreebewijs in bezit heeft, dat hij zich daarmee tevens akkoord verklaart met de KNVB-regels en deze zal naleven. Wat veel supporters niet weten is dat ze daarmee ook instemmen met civielrechtelijke procedures m.b.t. stadionverboden (uitsluiting van wedstrijden + betalen van geldboetes) zonder dat daarbij Justitie in principe aan te pas komt.

1.2. WAT MAAKT EEN PROJECT TOT EEN SUPPORTERSPROJECT[5] : DE KETENBENADERING

Een supportersproject vereist op lokaal niveau samenwerking tussen alle betrokken partijen; de club, gemeente, politie, supportersvereniging en jongerenwerk. Het begint met inventariseren wat er door de verschillende partijen al wordt gedaan om voetbalvandalisme te voorkomen. De inspanningen van de verschillende partijen worden vervolgens op elkaar afgestemd.
Een dergelijk samenwerkingsverband wordt ook wel een ketenbenadering genoemd, of zoals in de vorige paragraaf: lokaal convenant. Essentieel in de ketenbenadering is de communicatie met de supporters zelf, de bijsturing van probleemsupporters en het voorkomen dat jeugdige supporters zich laten verleiden ook mee te gaan doen met de hooligans. Dit vereist professionele werkers die deze taken uit kunnen voeren. Werkers die als jongerenwerker, als sportleraar of anderszins ervaring hebben in het omgaan met lastige jongeren. De werker die zich met de jeugdige supporters bezig houdt, wordt vaak supporterscoördinator genoemd (SC). De SC is in dienst bij de club of (meestal) bij het lokale jongerenwerk.

Dit is een benadering van sociaal-maatschappelijke problemen die betrekkelijk nieuw is. De ketenbenadering lijkt op een zogenaamd multidisciplinaire benadering van problemen, zoals we die in maatschappelijk werk kennen bij casemanagement. De casemanager zorgt ervoor dat vanuit verschillende invalshoeken dienstverlening/hulpverlening wordt aangeboden aan mensen die een zogenaamde multicausale problematiek hebben. Psychologische ondersteuning, pedagogische empowerment, scholing, budgetbeheersing/schuldsanering, arbeidstoeleiding, afkicken van alcohol/drugs/medicijnen moet allemaal op elkaar afgestemd worden. Maar meestal betreft het hulpverlening/dienstverlening aan bijvoorbeeld een jongere in de problemen.
Bij de ketenbenadering gaat het er niet zozeer om dat een jongere of een gezin problemen kent. De ketenbenadering richt zich op sociaal-maatschappelijke problemen die zo structureel en complex zijn, dat het onmogelijk is om de problemen te bestrijden vanuit een benadering. Uitgangspunt is dat verschillende participanten vanuit specifieke invalshoeken, deskundigheden en verantwoordelijkheden elk hun eigen bijdrage kunnen leveren aan de aanpak van dit probleem. Bedoeling is dat de aanpak van deze verschillende partijen gecoördineerd worden om zo tot synergie te komen.
Denk daarbij aan een complex probleem als jeugdwerkeloosheid, maar ook aan voetbalvandalisme.

Het huidige inzicht is immers dat voetbalvandalisme eerder gezien moet worden als een maatschappelijk probleem. Net als bij huiselijk geweld, zware (terugkerende) verkeersovertredingen en uitgaansgeweld is er in veel gevallen sprake van multicausale problematiek, die zich op verschillende terreinen manifesteert[6]. Het is een simplificatie van de problematiek als gesteld wordt dat voetbalvandalisme een probleem van de Betaald Voetbal Organisaties alleen is[7]. Veel voetbalvandalen zijn relschoppers die overal waar ze zich bevinden (thuis, in de buurt, op school, in winkels, in uitgaansleven, rond voetbalduels) problemen geven. Uitgangspunt van een ketenbenadering is om de krachten te bundelen van de verschillende partijen die overlast ervaren en vanuit hun professie te maken krijgen met deze vandalen. Deze samenwerking krijgt meestal gestalte in de vorm van een Project. In een dergelijk project wordt door de verschillende ketenpartners, elk vanuit eigen deskundigheid, belang en verantwoordelijkheid, een gezamenlijk doel geformuleerd. In de uitwerking van de strategie moet helder gemaakt worden wat de specifieke bijdrage van elke ketenpartner is om het project te realiseren.

Ketenpartners profiteren niet alleen van elkaar qua eindresultaat. De samenwerking levert veel meer op[8]:

- Het levert interessante samenwerking/netwerken (op basis van vertrouwen en willen leren) op, die ook voor andere situaties benut kunnen worden
- Er komt meer samenhang in beleid (aansluiting van beleid en vooral procedures, de wil om te willen veranderen)

[5] www.lisnet.nl
[6] uit onderzoek van …… blijkt dat notoire voetbalvandalen zich op meerdere terreinen problematisch gedragen. Denk daarbij aan problemen als misbruik van alcohol en drugs, vermogensdelicten (winkeldiefstal), bedreigingen en geweld en veelvuldige verkeersovertredingen (snelheidsovertredingen).
[7] Congres De Bal en De Man bij NEC Nijmegen d.d. 19-01-2004
[8] http://www.ketens-netwerken.nl/documents/Verslag19mei.doc

- Er komt betere dekking van maatregelen (zicht hebben op welke groepen wel of niet bereikt worden)
- De effecten zijn concreter en meetbaarder
- Nieuwe methoden/methodieken kunnen ontwikkeld worden (leren van elkaar)
- Je krijgt een betere informatiepositie (registreren en uitwisselen, integer)

Vaak wordt gesproken over de v**eiligheidsketen** als instrument (en denkwijze) om een samenhangende en systematische aanpak van de verschillende vormen van onveiligheid te waarborgen. Deze veiligheidsketen kent de volgende schakels[9]:

1. Pro-actie = het structureel voorkomen van onveiligheid, veelal in het kader van lange termijn beleid.
2. Preventie = het in een gegeven (potentieel onveilige) situatie treffen van maatregelen die effect hebben op de directe oorzaken van onveiligheid[10] en/of het verminderen van de gevolgen ervan[11].
3. Preparatie = de daadwerkelijke voorbereiding op de bestrijding van mogelijke aantasting van veiligheid.
4. Repressie = de bestrijding van onveiligheid en de hulpverlening in acute noodsituaties door de daadwerkelijke inzet van politie en ander veiligheidspersoneel en door sanctionering van probleemgedrag.
5. Nazorg = alles wat nodig is om zo snel mogelijk terug te keren naar de normale verhoudingen voor daders en slachtoffers[12].

Bij de aanpak van voetbalvandalisme wordt dan verondersteld dat ketenpartners kunnen zijn:

1) De ***voetbalsupporters*** zelf (hebben belang bij een goede sfeer rond en in het stadion). Proberen om de binding die ze ervaren met de club op een positieve manier te benaderen; supporters op een positieve manier iets voor de club te laten betekenen, bijvoorbeeld door invulling van sfeerverhogende maatregelen. Dit niet alleen via supportersclub, maar door middel van contacten met ook de ongebonden voetbalsupporters. De supporters (al dan niet georganiseerd in een supportersclub) proberen voetbalgeweld te voorkomen door met name naar uitwedstrijden zelf gereglementeerde supportersreizen te organiseren. De supportersclub proberen o.a. door merchandising en organiseren van info- en contactavonden de band met de supporters te verstevigen;

2) ***Betaald Voetbal Organisatie*** heeft belang erbij dat de sfeer rond en tijdens een wedstrijd veilig en gezellig is. Alleen als het stadion veilig is, zullen toeschouwers en sponsoren immers bereid zijn geld aan de club te besteden. De Betaald Voetbal Organisaties proberen vanuit een voetbalspecifieke invalshoek de hooligans te benaderen door hen op een positieve manier aan de club te binden via diverse supportersactiviteiten, die ook nog eens leeftijdsgebonden zijn (meersporenbeleid). De BVO is zelf verantwoordelijk voor de Coördinatie van de Veiligheid. Daarnaast proberen de BVO's via een goed functionerend veiligheidssysteem (via de veiligheidspersoneel in de vorm van stewards) voetbalgeweld te voorkomen (door een klantvriendelijke supportersbenadering). De KNVB maakt het sinds kort beter mogelijk om BVO's zelf een actievere rol te laten spelen in het hanteren van stadionverbod of alternatieve straf als sanctioneringsmiddel. Tenslotte kan de BVO zorg dragen voor een actieve inzet van spelers en trainers van het eerste en tweede vertegenwoordigende elftal bijvoorbeeld bij sociaal-educatieve activiteiten;

3) ***Politie*** (heeft belang bij handhaving orde en de bestrijding en preventie van criminaliteit en overlast gevend gedrag)

4) ***Justitie/ Halt/ Justitie-in-de-Buurt*** (deskundigheid om via sancties, waaronder ook alternatieve straffen, regelovertredingen aan te pakken);

[9] Bron: www.nijmegen.nl/bestuurorganisatie/Organisatie/ Brandweer/veiligheidsketen/proactie/index.asp
[10] Wegnemen van de directe oorzaken voor probleemgedrag wordt ook wel primaire preventie genoemd
[11] Voorkomen dat een probleemsituaties erger worden, wordt ook wel secundaire preventie genoemd
[12] Deze nazorg wordt ook wel tertiaire preventie genoemd

5) De ***gemeente*** (heeft belang erbij dat de orde rond een voetbalwedstrijd gehandhaafd blijft, zodat er geen overlast optreedt). Via Grote Steden Beleid zijn er wellicht mogelijkheden om een supportersproject m.b.t. “veiligheid” op te zetten;

6) ***Lokaal (Jeugd)welzijnswerk/ sociaal cultureel werk***. Dit betekent dat, vaak in samenwerking met BVO, opzetten van wijkgebonden sportieve activiteiten, waarbij met name de BVO gebruikt wordt om jongeren op een positieve manier aan wijk en club te binden. Een jeugd- en jongerenwerker kijkt meer naar de leefomstandigheden: veel voetbalhooligans komen uit kansarme stadswijken. Van jongs af aan hebben ze van huis uit weinig stimulatie gehad en in het buurtcentrum was ook niet veel te beleven. Deze jongens gaan “kicken” om hun verveling te verdrijven. dan werd het probleem al vlug gevonden in sociaal-culturele achterstandssituaties. Verander de woonsituatie en bied jongeren vertier aan in de woonwijk. Dat voorkomt dat ze hun uitlaatklep elders gaan zoeken;

7) ***Hulpverlening/ trainers sociale vaardigheden*** (bijvoorbeeld om problematische gezinnen te ondersteunen, om jongeren zelf te ondersteunen bij persoonlijke problemen, te helpen bij zoeken naar werk c.q. scholing). Een Social Worker zoekt de oorzaken voor het voetbalgeweld in bijvoorbeeld een problematische gezins- of schoolsituatie. Voetbalhooligans komen vaak uit multiproblemgezinnen en hebben meer problemen dan alleen geweldplegingen rond voetbalwedstrijden. Ondersteun gezinnen eerder in hun opvoeding en je verhelpt het probleem.

7 SUCCESFACTOREN IN SOCIAALPREVENTIEVE PROJECTEN[13]

In volgorde van gewicht:

1) er moet een trekker op lokaal niveau zijn[14], liefst met persoonlijke contacten met risicosupporters: als ze gekend zijn, zijn ze ook veel beter aanspreekbaar op hun gedrag. Belangrijk blijkt het te zijn om supporters zelf mee te laten denken over de oplossing van de problemen m.b.t. vandalisme;
2) de bestuurders van de BVO en de gemeente (meestal: de burgemeester) moeten achter het project staan;
3) niet uit het veld laten slaan door korte-termijn tegenslagen (en verleid worden tot versterking van de repressie las symptoombestrijding), maar richten op lange termijn en samenwerking ketenpartners. Speciale aandacht[15] gaat uit naar de oprichting van een nieuwe supportersclub (naast de reeds bestaande), waar jongeren zich meer thuis voelen dan bij de oude garde;
4) geef in het beleid een helder beeld van wat er wel en niet mogelijk is: waar is speelruimte en waar niet. Alle participerende organisaties in de keten voelen zich betrokken, waarbij rekening wordt gehouden met eigen belangen en grenzen van de organisaties. Daarbij is speciaal een goede afstemming tussen politie en stewarding van belang;
5) directe contacten en informatie-uitwisseling tussen participanten. Bij alle ketenpartners geldt dat de juiste mensen op de juiste plekken hun medewerking verrichten;
6) aanwezigheid van subsidie;
7) gezag dat KNVB uitoefent om BVO's aan te zetten met jeugdwerk samen te werken.

10 FAALFACTOREN IN SOCIAALPREVENTIEVE PROJECTEN

In volgorde van gewicht:

1) er is geen probleemeigenaar: samenwerkingsverband tussen meerdere partijen vergroot de kans op naar elkaar wijzen en eigen aandeel/probleem ter overzien;
2) onduidelijkheid over wat preventie is. Vaak is preventie ook gericht op beheersen van gedrag van supporters. De terminologie is derhalve niet duidelijk;
3) supporters worden bij voorbaat bejegend als gevaarlijk. Wat je vreest, dat krijg je;
4) Geen vakkennis rond werken met jongeren (lastige groepen belonen en groepen supporters met redelijke eisen terzijde schuiven);
5) Struisvogelpolitiek: met alleen een stadionverbod kom je er niet; daar is het probleem niet mee opgelost. Hoogstens tijdelijk, maar uiteindelijk is verslechtering het gevolg;
6) Commerciële belangen: een kidsclub is commercieel interessant (vaak zit dit in de portefeuille van de commercieel directeur), maar de link naar scholen, buurthuizen en tienerwerk en de overgang naar jongerensupportersclub is veel belangrijker om aandacht te geven;
7) Zwakke aanpak repressie: als repressie willekeurig wordt toegepast is daarmee de werkruimte voor de jongerenwerker wel heel moeilijk en voor sommige supporters ongeloofwaardig;
8) Te tolerant naar agressief supportersgedrag;
9) Onvermogen te schrijven: projectplan komt niet op papier;
10) Conflict jongerenwerk – gemeente: gemeente betichtte jongerenwerk ervan subsidiegelden te misbruiken. Verschil van mening over doel en hoogte van subsidie werkt stagnerend.

In de praktijk betekent dit dat vanuit de verschillende deskundigheden en verantwoordelijkheden meestal een combinatie van een sociaalpreventieve en een repressieve aanpak wordt aangeboden. Deze combinatie lijkt te werken, waar repressie of sociaalpreventieve werking alleen weinig resultaat lijkt op te leveren.

[13] http://www.lisnet.nl/Biblio/Documenten/slotbeschouwing6janua20031.htm
[14] Bij Sc Cambuur wordt de inzet van een fancoach als intermediair tussen supporters, politie en stewards als cruciaal gezien. Bij Cambuur blijkt het gegeven dat de fancoach een vrouw is agressieremmend te werken.
[15] Ook hier wordt Sc Cambuur als voorbeeld genomen

1.3. DADERGERICHTE BENADERING

Rapport: De Bal Of De Man[16]

Het rapport De Bal of de Man is inmiddels gepresenteerd. Uit het rapport blijkt dat de meeste hooligans tot de categorie 'oudere jongeren' behoren, dat slechts twee procent van hen allochtoon is en dat vrouwen niet meedoen. Alcohol en drugsgebruik zijn risicofactoren.
Het Tijdschrift van de Politie van april 2003 maakt bij hooliganaanwas onderscheid tussen een tijdelijke en een duurzame aanwas. Het tijdschrift meldt dat conclusies gebaseerd op studies van de Feijenoord aanhangers uitwijzen dat er bij sommige wedstrijden een tijdelijke aanwas van de hardcore hooligans is. Die aanwas bestaat uit meelopers, vrienden en bekenden van de hardcore. Gelegenheidshooligans hebben een lage gewelddrempel en zijn gevoelig voor groepsdynamische processen. Gaat de hardcore voor de club door het vuur, de binding van de gelegenheidsjongeren is vaak een stuk minder. De binding van de jongeren met de club is een belangrijk aanknopingspunt voor preventie.

Vliegenthart: "Bij vele clubs zijn preventieve projecten opgezet. Met supporters worden activiteiten ontwikkeld. Er is samenwerking tussen clubs, stewards, supportersverenigingen en politie. Er wordt opgelet dat het niet fout gaat. Aanwas van de harde kern is er dan ook niet."

Het rapport “De bal of de man” staat een dadergerichte aanpak voor. De notoire relschoppers moeten uit de stadions geweerd worden. De dadergerichte aanpak zorgt ervoor dat de 'jongens' naast straf, stadionverbod, ook strafrechtelijke hulpverlening in de vorm van een cursus agressiebeheersing aangeboden krijgen. Op basis van een geslaagd project in Gelderland[17] wil men deze aanpak generaliseren. Maar ook bij clubs zonder dadergerichte aanpak is de incidentie van geweld op dit moment minder. Hoewel de causaliteit tussen de aanpak en het succes slechts verondersteld kan worden en uit één geslaagd project niet de gevolgtrekking gemaakt kan worden dat de aanpak succesvol is, verdedigt Vliegenthart de uitbreiding van deze dadergerichte aanpak.

"Er zijn meer aandachtspunten. Het is niet zo individueel gericht als het lijkt. Er zijn bijna overal samenwerkingsverbanden tussen clubs. Er zijn jongerenwerkers en begeleiders die een rol spelen in het voorkomen van uitwassen. Clubs investeren ongelooflijk veel in supportersbeleid. Kijk naar de Goldkaart bij Feijenoord. Ajax supporters moeten kunnen aantonen dat ze zich goed gedragen hebben anders komen ze het stadion niet in. Dit draagt bij aan het voorkomen van de problemen. Dit zijn enkele zaken waarvan je voor honderd procent zeker bent dat het werkt. Wanneer we dus op grond hiervan intensiveringen doorvoeren weten we dat het werkt omdat je direct een verband kunt leggen tussen maatregel en effect."
De voorzitter van de stuurgroep voetbalvandalisme is tevreden over de behaalde resultaten Zo langzamerhand is er voldoende kennis en ervaring beschikbaar om preventie te regelen en om zo nodig adequaat tegen geweld op te treden.

Voetbalvandalen moeten een individuele aanpak krijgen[18]. De onderzoekers stellen dat de aanpak van het voetbalvandalisme het beste gediend lijkt met een dadergerichte aanpak. Supporters worden in drie groepen verdeeld:

1) personen die regelmatig bij het voetbal geweld plegen, maar daarnaast ook delicten plegen in het dagelijks leven[19] . Bij deze personen is sprake van meerdere

[16] zie Internet http://www.researchvoorbeleid.nl/basis/artikelen_4-2003/voetbalvandalisme.html. Misschien een beetje verwarrend, maar toch: de nota heet “De Bal Of De Man”. Het Symposium dat, mede naar aanleiding van deze nota is gehouden op 19-1-2004 bij NEC Nijmegen heette “De Bal En De Man”.
[17] Bedoeld wordt de succesvolle dadergerichte aanpak bij BVO Vitesse Arnhem. In de regio Midden-Gelderland werken de politie, het Openbaar Ministerie en Vitesse al geruime tijd samen om de regisseurs binnen de harde kern van Vitesse aan te pakken. Deze aanpak is tot nu toe succesvol gebleken. De andere Gelderse club, NEC Nijmegen, heeft ook een interessant supportersbeleid, waarin samenwerking met MBO-onderwijs verregaand gestalte heeft gekregen.
[18] zie Internet http://www.minvws.nl/persberichten/ds/hooligans_krijgen_aanpak_op_maat.asp
[19] deze groep, die 44% uitmaakt van de in het rapport De Bal Of De Man onderzochte voetbalvandalen, wordt ook wel genoemd: “veelplegers”

risicofactoren, zoals drug- en alcoholgebruik en een perceptie van geweld als legitiem middel om doelen bereiken. ***Dit is een hoogrisicogroep***.

Aangeraden wordt om deze risicocategorie zoveel mogelijk door middel van stadionverboden (+ geldboete) te laten voorkomen dat ze de wedstrijden kunnen bezoeken. Liefst gecombineerd met een strafrechtelijk opgelegde vorm van hulpverlening gericht op alcohol- en druggebruik, psychische problematiek en agressiebeheersing. Daar staat tegenover dat bij een succesvol doorlopen van dergelijk traject ook kan leiden tot opheffing van een stadionverbod;

2) personen die zich eerder schuldig hebben gemaakt aan een voetbalgerelateerd geweldsdelict, maar waarbij geen sprake is van risicofactoren als onder het vorige punt genoemd, behoren tot de ***mediumrisicogroep*** qua recidive[20]. Tot deze groep behoren ook de supporters waarbij er geen sprake is van recidive van voetbalgerelateerd gewelddadig gedrag, maar wel van risicofactoren;

   Aangeraden wordt om voor deze groep te volstaan met een transactie OM geldboete) + leerstraf (alternatieve maatregel), waarbij inzicht in eigen gedrag verhoogd kan worden, bevordering empathie, bevorderen verantwoordelijkheidsgevoel, verhogen sociale vaardigheden, hulpverleningstraject opstarten om achterliggende problemen aan te pakken;

3) personen waarbij er geen sprake is van risicofactoren en ook geen recidive is van (al dan niet voetbalgerelateerd) geweld behoren tot de ***laagrisicogroep***[21]. Een repressieve benadering die kort en krachtig is heeft meestal een afdoende afschrikkende werking.

	WEL RISICOFACTOREN	GEEN RISICOFACTOREN
WEL RECIDIVE VAN (VOETBALGERELATEERD) GEWELD	<u>HOOG RISICO OP RECIDIVE</u> 1) Stadionverbod 2) Strafrechtelijke opgelegde hulpverlening	<u>MEDIUM RISICO OP RECIDIVE</u> 1) Transactie o.m. (geldboete) 2) Alternatieve maatregelen
GEEN RECIDIVE VAN (VOETBALGERELATEERD) GEWELD	<u>MEDIUM RISICO OP RECIDIVE</u> 1) Transactie O.M. (geldboete) 2) Alternatieve maatregelen	<u>LAAG RISICO OP RECIDIVE</u> In het algemeen zeer onder de indruk van aanhouding, verblijf in cel en transactie O.M.

Staatssecretaris Clémence Ross (VWS) omarmt de aanbeveling van de Universiteit van Tilburg en kiest de komende jaren voor een dadergerichte aanpak. Iets dat de overkoepelende Samenwerkende Organisatie Voetbalsupporters al veel langer stelt. “Verder ergeren supporters zich aan de eeuwige dooddoener, dat de goeden maar moeten lijden onder de slechten. Kern van het SOVS-standpunt[22] is immers, dat er een dadergerichte aanpak moet zijn in plaats van een groepsgewijze aanpak ofwel de goeden moeten zo weinig mogelijk hinder ondervinden van de maatregelen tegen de slechten”.

[20] deze groep vormt 33% van de onderzochte groep voetbalvandalen
[21] deze groep vormt 23% van de onderzochte groep voetbalvandalen
[22] http://www.sovs.nl/nieuws/archief/0203/2002-08-20-2.html

1.4. VOORLOPIGE CONCLUSIES

1) Het publieksbeleid is bij de meeste clubs onderdeel van de missie van de club: in deze missie wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de overgrote meerderheid van de supporters die met sportieve bedoelingen naar het voetbal komen en het handjevol dat komt om overlast te bezorgen. De supporters moeten klantvriendelijk benaderd worden door de BVO en moeten zich echt welkom en veilig voelen. De raddraaiers, zeker de verbaal en fysiek gewelddadigen onder hen moeten hard aangepakt worden. Het is belangrijk dat de BVO in dezen een meersporenbenadering formuleert m.b.t. toeschouwerbeleid;
2) Preventie van voetbalvandalisme is beter dan genezen; vooral primaire preventie (voorkomen van vandalisme) is van belang. Er wordt een leeftijdsgewijze opbouw van het supportersbeleid bepleit, waarbij de club al kinderen van de basisscholen en amateurclubs uit de regio probeert te bereiken. Daarbij is een positieve insteek van belang: als de binding met de club door voorlichting en sportactiviteiten wordt vergroot, verkleint dit later de kans op vandalisme;
3) De supporters zijn voor wat alle supportersaangelegenheden betreft een volwaardige gesprekspartner voor de club; er vindt regelmatig voorlichting naar hen plaats over de stand-van-zaken en toekomstige ontwikkelingen in de club. Het blijkt dat het zeer preventief werkt op de aanwas van hooligans als de club gebruik maakt van de positieve binding van de meerderheid van de supporters;
4) Voor toeschouwers moet klip en klaar geformuleerd zijn welke tolerantiegrenzen er zijn en welke de sancties zijn op overtredingen;
5) De club moet ook zelf verantwoordelijkheid nemen om regelovertredende supporters op het matje te roepen; daarbij wordt gepropageerd om een samenwerkingsrelatie tussen BVO (veiligheid/stewards), politie en supporters op te zetten. De KNVB laat de clubs voldoende ruimte om overtredingen van de regels zelf aan te pakken;
6) Voetbalvandalen worden door middel van een ketenbenadering op een dadergerichte wijze aangepakt. Daarbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen hoogrisico, mediumrisico- en laagrisicogroepen. Belangrijk is dat deze verschillende supportersgroeperingen in kaart gebracht worden en dat de supporters bij naam en uiterlijk gekend zijn door stewards en politie. De verschillende ketenpartners sluiten hierover een convenant, waarin duidelijk geformuleerd staat wat de deskundigheid, verantwoordelijkheid en bevoegdheid van de verschillende ketenpartners is. Opvallend is dat supporters ook ketenpartners zijn, die vooral m.b.t. zelfregulering van supportersvandalisme in te zetten zijn;
7) Belangrijk is dat overtredende supporters snel met de consequenties van hun daden geconfronteerd worden; er wordt gepropageerd overtredingen binnen 72 uur af te handelen;

PARAGRAAF 2:
SPECIFIEKE INFORMATIE SUPPORTERBELEID BVO'S IN NEDERLAND
EEN OVERZICHT VAN DE MANIER WAAROP VERSCHILLENDE BVO'S IN NEDERLAND CONCREET INVULLING GEVEN AAN HUN SUPPORTERSBELEID

Een goed overzicht van de stand van zaken van sociaalpreventieve supportersprojecten is te vinden op de internetsite van het Landelijk Informatiepunt Supportersprojecten[23].

IN DE BIJLAGE 1-25 TREFT U INFORMATIE AAN VAN ACTIVITEITEN T.B.V. SUPPORTERS UIT DE HOLLAND CASINO EREDIVISIE EN DE GOUDEN GIDS DIVISIE BIJ RESPECTIEVELIJK:

ADO Den Haag (bijlage 1), Ajax (bijlage 2), AZ (bijlage 3), SC Cambuur (bijlage 4), Fc Den Bosch (bijlage 5), SBV Eindhoven (bijlage 6), Feijenoord (zie bijlage 7), Fortuna Sittard (bijlage 8), Go Ahead Eagles (bijlage 9), De Graafschap (bijlage 10), Fc Groningen (zie bijlage 11), HFC Haarlem (bijlage 12), SC Heerenveen (bijlage 13), Helmond Sport (bi9jlage 14), NAC (zie bijlage 15), NEC (bijlage 16), PSV (zie bijlage 17), RBC Roosendaal (bijlage 18), RKC Waalwijk (zie bijlage 19), TOP Oss (bijlage 20), Fc Twente (bijlage 21), Fc Utrecht (bijlage 22), BV Veendam (bijlage 23), Vitesse (zie bijlage 24), VVV (bijlage 25)

Terzijde: niet alle BVO's in Nederland zijn genoemd. Dat wil niet zeggen dat daar geen supportersbeleid is, maar dat het schort aan formalisering van afspraken (schriftelijk vastleggen en daadwerkelijk in samenwerking naleven). Zo hebben Dordrecht '90 en Heracles Almelo wel de intentie tot samenwerking van verschillende ketenpartners, maar er is nog geen echt concreet voorstel op papier gezet. Bij De Graafschap bestaat er is wel een ad-hoc samenwerking tussen ketenpartners, maar nog is er nog geen planning op langere termijn. En bij sommigen is de deelname van jeugdwelzijnswerk is problematisch, omdat daar een gebrek aan personele capaciteit is (dat geldt m.n. bij Stormvogels Telstar). Met name MVV en Excelsior worden genoemd als clubs waarbij er een afwachtende houding bestaat bij verschillende ketenpartners. Excelsior heeft niet eens de intentie een sociaalpreventief supportersbeleid op te zetten. Qua voetbalvandalisme zijn er geen of nauwelijks problemen. Er bestaat daar zelfs de angst dat het creëren van faciliteiten eerder hooligans zal aantrekken dan afstoten

De afgelopen vijftien jaar heeft zich een praktijk ontwikkeld waarbij de activiteiten van de projecten globaal in drie stromen kunnen worden onderscheiden:

De jongste jeugd, tot 12 jaar. Het betreft hier veelal collectieve activiteiten waarbij kinderen met voorbeelden worden geconfronteerd. Een voorbeeld is het scholenproject: klassen van basisscholen bezoeken de club en praten met spelers over normen en waarden, omgaan met verlies, pesten en racisme. In meerdere speelsteden is hier al veel ervaring mee opgedaan.
De jeugd van 12-16 jaar. Voor en met deze doelgroep zijn projecten ontwikkeld die een actieve rol vragen van de jeugd, en hun er bewust van maakt waartoe vandalisme kan leiden. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten zoals, stadionbezoek in combinatie met een spandoekenwedstrijd, voetbaltoernooien of themabijeenkomsten.
De groep van 17 jaar en ouder. Dit betreft een meer persoonlijke aanpak; supporters worden individueel aangesproken op hun gedrag. Een voorbeeld is het buddy-mentorproject: het onder individuele begeleiding weer laten terugkeren van supporters met een stadionverbod. Dit gebeurt onder strikte voorwaarden en desgewenst met extra begeleiding richting werk, scholing of hulpverlening.

[23] Belangrijke informatiebron die hiervoor geraadpleegd is, is de site www.lisnet.nl

2.1. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 4-12-JARIGEN

A) VOETBALACTIVITEITEN

1) Veel BVO's hebben een zogeheten Kidsclubs, waardoor kinderen op een positieve manier aan de club worden gebonden (bijv. Eindhoven, Fortuna, Go Ahead Eagles, Ajax, VVV).Tegelijkertijd kun je de jeugd zo leren hoe ze zich in een stadion moeten gedragen. Hoe ze op een goede manier betrokken moeten zijn[24];
2) Verzorgen van een Internetsite (bijvoorbeeld: een trap-in-de-goede-richting, waarin Go Ahead Eagles aan basisschoolkinderen uitlegt wat er allemaal komt kijken bij het organiseren van een voetbalwedstrijd; heeft een "opvoedend" karakter);
3) Het uitgeven van een eigen clubblad/Kidskrant voor de juniorsupporters, met daarin aandacht voor voetbalthema's, activiteiten, maar ook maatschappelijke thema's als geweld, vandalisme, racisme, discriminatie etc.;
4) Het organiseren van juniordagen c.q. sportdagen (vaak in samenwerking met onderwijs en lokaal welzijnswerk combinatie van sport en vorming). Een voorbeeld hiervan is de School Sterren Cup van De Graafschap: hier wordt met name straatvoetbal gepropageerd in partijtjes van 4 tegen 4; meer bewegen, voetbal en de club worden zo gepromoot;
5) Bezoeken van trainingen van het eerste elftal;
6) Rondleidingen verzorgen door het stadion en kleedlokalen (Ajax);
7) Film- en voorlichtingsavonden voor de kids;
8) Informatieavonden voor ouders;
9) Gratis toegangsbewijzen (met name gericht op jeugdteams die worden uitgenodigd, inclusief begeleiders om gratis wedstrijden bij te wonen);
10) Wedstrijdelement benadrukken tijdens de voetbalwedstrijden van het eerste team: spandoekwedstrijden, welke supporter fraaist uitgedost, balletje hooghouden, voetbaldart, gatengoal. Wat ook regelmatig terugkomt is in de rust van een thuiswedstrijd voetballertjes van verschillende amateurverenigingen in de loop van het seizoen laten spelen om een shoot-out-bokaal (Fortuna), die bij de laatste thuiswedstrijd in een grote finale gewonnen kan worden. Ook populair is de penaltybokaal (bijvoorbeeld bij VVV): tijdens de rust schieten kinderen op een keeper en kunnen daar iets voor zichzelf of hun voetbalclub mee winnen;
11) Verjaardagsfeesten bij de BVO (vgl. Opzet FcGroningen);
12) Kortingen op merchandising (als je lid bent van kidsclub);
13) Gratis Happy Meal McDonalds;
14) In stadion plaatsmaken voor een gezins- of jeugdtribune: tribune voor kinderen van 6-12 jaar (en hun ouders) met begeleiding stewards en jeugdbegeleidsters. VVV doet dat bijvoorbeeld. De gezinstribune is bij SC Veendam gekoppeld aan een jeugdhonk (tijdens en na de wedstrijd mogelijkheid voor een glaasje limonade). Zo'n kidsvak is ook te vinden bij Ajax;
15) Organisatie Open Dag gericht op leeftijdscategorie basisschool;
16) Het verzorgen van voetbalclinics gericht op deze leeftijdscategorie (uitnodigen van jeugdelftallen van amateurclubs uit de regio). Dat kan bij de BVO zelf, maar ook op locatie van de amateurclub. Bij deze clinics speelt techniek en samenspel een hoofdrol. Fortuna en Vendam doen dit bijvoorbeeld;
17) Verzorgen van informatieavonden waar supporters vrij zijn allerlei vragen direct te stellen aan directie/bestuur/trainersstaf/spelers van de BVO. Bij MVV gebeurt dit zo'n zeven keer per seizoen.

B) SOCIAAL-PREVENTIEVE-EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

1) Een belangrijk middel om de aanwas van jonge voetbalvandalen in te dammen, is het door profvoetballers laten bezoeken van basisscholen, waar zij met kinderen praten over onderwerpen als zinloos geweld, racisme, pesten en vandalisme. FcTwente en het prijswinnend Held-project van Sc Cambuur gericht op groep 7 en 8. Voetballers praten met kinderen over pesten, racisme, zinloos geweld. In het project "Helden van de Velden" wordt de aantrekkingskracht en uitstraling van spelers en club gebruikt om normen en waarden van de jeugd te versterken. In groep 8 van alle Leeuwarder scholen wordt een video (landelijk ontwikkeld: "De Held") over grensoverschrijdend gedrag vertoond en bediscussieerd met de fancoach van SC Cambuur. Daarna haalt de "vandalismebus" de klas op en brengt ze naar

[24] www.lisnet.nl

het Cambuurstadion (kringgesprek met trainer/spelers over waarden en normen, grensoverschrijdend gedrag en voetbalvandalisme). Daarna een voetbalclinic met nadruk op fairplay. De hele klas krijgt een uitnodiging voor een thuiswedstrijd van Sc Cambuur. Dit mondt uit dat kinderen verhalen en gedichten schrijven over betreffend onderwerp. Of teken- en knutselopdrachten doen. Dat wordt gebundeld, tentoongesteld in het sportcentrum. Ook combinaties met sportdagen zijn mogelijk: altijd eindigend met een door spelers en/of trainer ondertekend diploma. Ook Roda JC, Cambuur, ADO Den Haag, Utrecht, VVV, Zwolle, NEC, NAC en FcTwente sturen twee keer per week twee selectiespelers naar scholen om op een "Held"-achtige manier met kinderen over thema's te discussiëren. Ook Eindhoven, Fortuna en Veendam participeren in een dergelijk scholenproject. Dit is gekoppeld aan stadionbezoeken van de kinderen, voetbaldagen en andere activiteiten die op hen zijn gericht[25].

2) Het verzorgen van voetbalclinics voor lagere scholen of amateurclubs; naast spelelement kan dit eenvoudig gekoppeld worden aan verschijnselen als voetbalgeweld, racisme, organisatie van veiligheid bij een BVO, sportiviteit, fair-play, gezond eten en bewegen (bijvoorbeeld Ajax, Veendam). Als voorbeeld hoe zo'n voetbalclinic eruit ziet kan FcTwente als voorbeeld worden genomen (zie tevens bijlage 21)
    - warming-up verzorgd door selectiespelers
    - vier tegen vier (elk begeleid door een speler van het eerste elftal, die de kinderen na afloop een cijfer geeft)
    - hoe hard kun je schieten (met snelheidsmeter)
    - afwerken op doel (selectiespeler geeft aanwijzingen)
    - penaltybokaal: nemen van 5 penalty's (uiteindelijke winnaar mag deelnemen aan penaltybokaal op de Open Dag van Fc Twente
    - hoe snel ben je zelf (snelheidsmeter)
    - afstand schieten: over een bepaalde afstand proberen de bal in een vak te schieten
    - zo snel mogelijk een parcours afleggen
    - punten schieten: een pupillendoek is verdeeld in vakken, waardoor je punten kunt halen (variant is gatendoel)
3) RodaJC verleent medewerking aan Remedial Teaching Project. Dit project is gericht op kinderen met motivatieproblemen, problemen in de gezinssituatie, lichte gedragsproblematiek, lichte lichamelijke handicap. Er wordt hen een combinatie aangeboden van Remedial Teaching en lichte sport- en spelcoaching. Andere ketenpartners (hulpverlening, scholen) hebben een belangrijke rol in de uitvoering, maar Roda JC levert de ruimten en de extra prikkel dat kinderen na hard werken contact krijgen met trainers/selectie;
4) Veendam nodigt alle basisscholen (groep 8) uit voor een excursie naar het stadion. Leerlingen worden geïnformeerd over veiligheid, sportiviteit. De bewegingsconsulent van de gemeente is dan ook aanwezig + speler/trainer van de club. Zo worden 20 groepen van 20/30 kinderen rondgeleid per jaar;
5) Eindhoven is partner in een gemeentelijk SportStimuleringsProject Basisonderwijs;
6) VVV-Venlo heeft een speciale dag waar iets ondernomen wordt met verstandelijk gehandicapte kinderen;
7) Feijenoord verzorgt een scholenproject: bezoek van een thuiswedstrijd, waarna de klassen een werkstuk maken, gebaseerd op hun belevingen

[25] www.lisnet.nl

2.2. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 12-16-JARIGEN

Veel van de activiteiten voor de leeftijdscategorie 6-12 jaar vinden ook plaats voor 12-16-jarigen, maar dan uiteraard op een wijze die pubers meer aanspreekt. Maar ter aanvulling:

A) VOETBALACTIVITEITEN

1) Veel clubs hebben Junior-clubs (bijvoorbeeld PSV, Ajax, Feijenoord) speciaal gericht op pubers;
2) Eigen websites gericht op deze leeftijdscategorie, vaak gecombineerd met schitterende websites met allerlei recente clubinformatie, chatmogelijkheden en feesten;
3) Veendam heeft een speciale jeugdtribune ingericht voor de categorie 13-17: 350 plaatsen zijn bestemd voor deze leeftijdscategorie; aankondiging en promotie loopt via middelbare scholen
4) Er worden contactavonden georganiseerd. Ook Ajax heeft een apart jeugdvak voor deze leeftijdscategorie;
5) Supporters worden betrokken bij de opzet en uitvoering van de open dag;
6) De club organiseert feesten waarbij ook deze leeftijdscategorie speciale aandacht krijgt;
7) Voetbalclinics c.q. promotietours, verzorgd op eigen trainingscomplex of op bezoek bij amateurclubs;
8) Bezoeken van trainingen van het eerste elftal; sommige clubs gaan op deze wijze een keer per seizoen alle lokale VO-scholen langs;
9) Rondleidingen door stadion en trainingscomplex;
10) Verzorgen van informatieavonden waar supporters vrij zijn allerlei vragen direct te stellen aan directie/bestuur/trainersstaf/spelers van de BVO. Bij MVV gebeurt dit zo'n zeven keer per seizoen;
11) NAC Breda heeft een aparte manager publiekszaken, die zich richt op de communicatie en service aan de supporters, met de nadruk op de jeugd tussen 10 en 20 jaar;
12) Elke thuiswedstrijd wordt er een club-van-de-week uitgenodigd. Een amateurclub uit de regio, met speciale aandacht voor de leeftijdscategorie 12-16 jaar;
13) Veendam heeft een aparte jeugdtribune voor 13-17-jarigen; 350 plaatsen zijn exclusief bestemd voor kinderen van 13 tot 17 jaar. Aankondiging en promotie loopt via middelbare scholen.

B) SOCIAAL-PREVENTIEVE-EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

1) Sfeerprojecten: supporters worden actief betrokken bij het vergroten van de sfeer in het stadion. Bij Vitesse bijvoorbeeld mogen supporters een deel van hun eigen tribune voorafgaande aan de wedstrijd helemaal versieren op een wijze die hen zint (uiteraard alles binnen de regels die de KNVB daaraan stelt). De club stelt geld ter beschikking om materialen aan te schaffen, maar stimuleert supporters ook zelf sponsoren te vinden. Uitgangspunt is de gedachte dat een positieve binding aan de club en eigen spullen vandalisme voorkomt (je maakt niet stuk wat je zelf opgebouwd hebt). De Graafschap heeft een klankbordgroep voor deze leeftijdscategorie, die zich met sfeerverbetering bezighoudt;
2) Activiteiten ter bevordering van "gezond gedrag" in de buurt, in samenwerking met scholen en wijkverenigingen (m.n. uiteraard voetbalclub). De voetbalclub participeert hier actief in en stelt spelers/trainers ter beschikking om positief gedrag te bevorderen. Het zijn vaste spelers, die op deze manier een band met hun zogenaamde "adoptiewijk" ontwikkelen. Deze spelers gaan gemiddeld twee keer per jaar naar "hun" wijk;
3) Samenwerking met welzijnswerk: activiteiten ter voorkoming van criminaliteit in de buurt (en uiteraard met speciale aandacht voor voetbalvandalisme en preventie daarvan). Een fraai voorbeeld daarvan is het Jeugd Toezicht Team Haarlem waar met behulp van een ketenbenadering criminaliteit/voetbalvandalisme wordt aangepakt (gesubsidieerd vanuit VWS);
4) Op middelbare scholen (bijvoorbeeld bij BVO Veendam) wordt ingegaan op voetbalgerelateerde onderwerpen (gezond sociaal gedrag, gezond lichamelijk gedrag, omgaan met agressie, omgaan met regels, de politie je beste vriend, veiligheid van een club, veiligheid op straat, alcohol en drugs etc.);
5) Indien een jeugdige voetbalsupporter wordt geconfronteerd met een mogelijk stadionverbod, dan kan deze jeugdige overtreder in contact treden met de lokale Commissie Stadionverboden van de BVO zelf. In deze Commissie zijn de supporters, politie en BVO vertegenwoordigd. Als het een jeugdige betreft, wordt meestal contact gezocht met de ouders. Betreffende jeugdige met zijn vader/moeder/bevriende supporter uitgenodigd. Het incident

wordt doorgesproken en een sanctie wordt bepaald. Bij MVV heeft de Commissie Stadionverboden ongeveer zes keer per jaar zitting;

6) Kennen-en-gekend-worden: het aanstellen van een fancoach. Zij fungeert als intermediair tussen (potentiële) risicosupporters en de binnen het project samenwerkende organisaties (BVO Cambuur-Leeuwarden, Politie Midden-Friesland, Gemeente Leeuwarden en de Stichting Het Buro, gespecialiseerd in de intensieve trajectbegeleiding van probleemjongeren). Zij is bij alle thuis- en uitwedstrijden van Cambuur aanwezig en begeeft zich bewust tussen de risicosupporters. Voorts leidt zij preventieprojecten met leerlingen van de basisvorming en organiseert zij activiteiten voor de supportersclub[26];
7) EVV Eindhoven is, net als Veendam, partner in een SportStimuleringsProject Voortgezet Onderwijs
8) Overleg tussen supporters, spelers, club en politie (VVV)
9) Wijkvoetbalcompetitie: AZ organiseert een wijkvoetbalcompetitie bestaande uit 8 teams van 15 personen met als bedoeling promotie van sport, maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen, op positieve wijze betrekken van jongeren bij de club, achterban van elk team uitnodigen naar stadion te komen.

[26] http://www.ilv.nl/veiligheidsthemas/overlast_en_vandalisme/voetbalvandalisme/0436_leeuwarden.htm

2.3. EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN VOOR 16+

A) VOETBALACTIVITEITEN

1) Sportieve activiteiten met amateurclubs in de regio;
2) Organiseren van sportactiviteiten gericht op supporters (o.a. organiseren van een zaalvoetbaltournooi, zoals Ajax bijvoorbeeld doet);
3) Begeleiding bij uit- en thuiswedstrijden (VVV);
4) Wijkvoetbalcompetitie: AZ organiseert een wijkvoetbalcompetitie bestaande uit 8 teams van 15 personen met als bedoeling promotie van sport, maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen, op positieve wijze betrekken van jongeren bij de club, achterban van elk team uitnodigen naar stadion te komen;
5) Alle clubs hebben een eigen website met up-to-date informatie over de club, voetbalactiviteiten, sportactiviteiten etc.;
6) Alle clubs hebben een in-mindere-of meerder-mate actieve supportersclub. Opvallend verschijnsel is dat er bij enkele clubs nieuwe supportersclubs ontstaan, waar met name de jeugd zich meer in herkent. De traditionele supportersclub is vaak wat aan het vergrijzen en naar de zin van de jongere supporters niet actief genoeg en te weinig gericht op jongere leeftijden;
7) TV Zendtijd (SC Heerenveen): vanaf februari 2002 is Heerenveen wekelijks 15 minuten te zien op Omrop Fryslân. Jong Heerenveen, spelcompetities en andere activiteiten krijgen de aandacht. In het onderdel “it momint” krijgen supporters de kans een belangrijk moment uit een wedstrijd met betrokken speler te bespreken en zelfs nog eens over te doen. Ook opvallende mensen die de club een warm hart toedragen kunnen in “De Column” hun zegje doen

B) SOCIAAL-PREVENTIEVE-EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

1) Trajecten individuele begeleiding en gesprekken met supporters: alleen werken met stadionverboden werkt niet afdoende. Supporters met een stadionverbod tijd terug laten verdienen door voor de club positieve acties. In de strafrechtelijke sfeer wordt bekeken in hoeverre de club alternatief-traject-overeenkomsten kan aangaan (bijv. bij Fortuna);
2) Structureel overleg (in dialoog) met verschillende supportersgroeperingen over publieksbeleid; bij sommige clubs de “supportersraad” genoemd. Bij een club als NAC is deze supportersraad inmiddels uitgegroeid tot een officieel orgaan van NAC met parlementaire eigenschappen en diverse aanhangende commissies;
3) Duidelijkheid in regels wat er wel en niet getolereerd wordt. Zo heeft MVV een eigen gedragscode ontwikkeld en een eigen Commissie Stadionverboden, waarin een poging wordt ondernomen om de tamelijk ingewikkeld geformuleerde regels in alledaags taalgebruik om te zetten[27]. FcTwente heeft hiertoe een “gedragscommissie” in het leven geroepen. Ook Fortuna en Ajax zijn hier actief in;
4) Activiteiten gericht op ouderen (ADO); ook wel seniorenproject genoemd (RBC), of activiteiten-voor-ouderen (BV Veendam)
5) Buurtactiviteiten: activiteiten in relatie met het lokale verenigingsleven. Samenwerking met jongerenwerk in de buurt
6) Activiteiten op scholen voor Voortgezet Onderwijs m.b.t. onderwerpen als lichamelijk gezondheid (bewegen, alcohol, drugs, roken), agressie, racisme, pesten
7) Informatie- c.q. supportersavonden over de club (Ajax, MVV);
8) Acties tegen spreekkoren op de tribunes in samenwerking tussen supporters en BVO. Ook in dit kader worden activiteiten genoemd in het kader van “voetbal tegen racisme”in samenwerking met FARE (Football Against Racism Europe). PSV doet dit, evenals Feijenoord;
9) Supportersproject met daarin o.a. het project stadionverboden (“knuffelproject”), begeleiding bij thuis- en uitwedstrijden, individuele trajecten, drugspreventie programma, etc.
10) Een bijdrage leveren aan drugspreventieprogramma;
11) Bij ernstige problemen van voetbalsupporters kan de club behulpzaam zijn bij doorverwijzing naar hulpverlenende organisaties;
12) Supporters op de open dag van de club erbij betrekken en zelf dingen laten organiseren;

[27] Zie: www.mvv.nl: onder MVV-info-wie-wat-waar “gedragscode”

13) Diverse clubs hebben een supportershome opgezet in samenwerking met club, stadionbeheerder en supportersvereniging;
14) Activiteiten met supporters, gericht op sfeerverbetering in en rond het stadion (bij De Graafschap “klankbordgroep” genoemd). Groningen heeft een supportersvereniging (2300 supporters) die allerlei contactavonden, open dag en feesten organiseert, met een eigen clubblad. De supporters zelf geven een financiële bijdrage aan het zogenaamde sfeerteam (groep supporters die in overleg met de club sfeeracties bedenken).
15) Samenwerking met ROC’s: Jeugdtoezichtteams (vanuit de ROC Haarlem lopen leerlingen van de klassen Orde en Veiligheid stage bij toezichthoudende taken van de stewards) en dienstverlening bij Supportershome NEC Nijmegen (multifunctioneel gebruik nieuwe supportersruimte met behulp van stagelopende ROC-studenten)
16) Overleg supporters, politie, spelers en club (VVV);
17) Het buddy-mentor-project met als doel om supporters met een stadionverbod onder individuele begeleiding weer te laten terugkeren in het stadion (Sc Cambuur/MVV);
18) Realisering van een vriendelijke en veilige sfeer rondom de voetbalwedstrijden o.a. via de oprichting van een nieuwe, aanvullende supportersclub, bestaande uit diverse supporters die zelf ooit een stadionverbod hebben gehad (Sc Cambuur);
19) De meeste clubs kennen een in mindere-of-meerdere mate georganiseerd vrijwilligerswerk waar mensen gratis (of tegen een kleine vergoeding) hun diensten aanbieden aan de club. Bij sommige clubs (vgl. NEC Nijmegen) worden met name serviceverlenende taken voor supporters en sponsoren rond wedstrijden deels door een ROC verzorgd;
20) Roda JC richt zich in een project primair en exclusief op jongeren van 16-23 jaar, die sociaal ongewenst gedrag (ten gevolge van de wens om door de peergroup geaccepteerd te worden) als compensatie voor anderssoortige problematieken (school, thuis, werk). Er wordt deze jongeren een training aangeboden waarmee negatief in positief gedrag omgebogen kan worden. Sociale, educatieve en professionele redzaamheid wordt vergroot, dreigende schooluitval en escalatie van problemen voorkomen. Roda JC, stadion en voetballen zelf maakt integraal en inhoudelijk deel uit van de aangereikte training. Uiteindelijk doel is gericht op arbeid en/of onderwijs. Het trajectaanbod (samenwerking tussen Xonar, Maecon, Cocon en Roda JC) ziet er als volgt uit:
    - 16 uur werkervaring in ondersteunende functies (schoonmaken, parkeerplaatsbegeleiding, bewaking, lichte technische werkzaamheden bij Roda JC of bij andere sportgelieerde zaken als Perry Sport, Sportafdeling V&D, Hendriks, catering in sportkantine, onderhoudsmedewerker sporthal).
    - 8 uur training elementaire persoonlijke vaardigheden (gedragsspiegeling, gevolgen negatief gedrag, kernovertuigingen, groepsdynamische processen, identiteitsvorming, gewetensvorming). Dit wordt verzorgd door de Maecon-groep.
    - 8 uur training gelieerd aan sport en voetbal (discipline, groepsdynamica, communicatie, succesbevestiging). Medewerking van RodaJC-spelers, Maecon groep en Cocon
    - 16 uur adventure training (Xonar)
29) Buddy-mentorproject; deze aanpak omhelst het onder individuele begeleiding weer laten terugkeren van supporters met een stadionverbod. Personen van wie een stadionverbod binnen afzienbare tijd afloopt, worden uitgenodigd voor een gesprek bij de club en/of het welzijnswerk. Als alle betrokken partijen (supporter, politie, club, welzijnswerk) het er over eens zijn, wordt een convenant ondertekend over een terugkeer in het stadion onder begeleiding van een fancoach. Desgewenst wordt er ook extra begeleiding aangeboden in een traject richting werk, scholing of hulpverlening.
30) Fc Groningen zet ex-hooligans in om problemen c.q. escalatie van problemen te voorkomen in een vroeg stadium. Deze supporters hebben vaak een hoog aanzien bij de andere supporters. Door hen op een positieve wijze bij de club te betrekken, probeert Fc Groningen (en volgens de eigen cijfers en landelijke pers met succes) zo andere vandalen aan te pakken.

PARAGRAAF 3:
SPEERPUNTEN MVV IN ZIJN SUPPORTERSBELEID DE KOMENDE JAREN

SUPPORTERSBELEID: MEERSPORENBENADERING

In de bijlagen staan supportersprojecten van 25 Nederlandse BVO's beschreven. In het vorige hoofdstuk heeft een opsomming gestaan van de belangrijkste activiteiten die qua supportersbeleid ontplooid worden door de verschillende clubs. Het supportersbeleid van de meeste BVO's verschilt aanzienlijk qua doelstellingen en strategie. Maar als ze één eigenschap gemeenschappelijk hebben, dan is het wel dat ze gekozen hebben voor een meersporenbenadering. Deze meersporenbenadering kan vanuit verschillende invalshoeken ingevuld worden:

1) meer sporen = **meerdere strategieën** tegelijkertijd uitvoeren m.b.t. aanpak van voetbalgeweld, passend bij de identiteit en missie van de BVO. Opvallend daarbij is dat er meestal gekozen wordt voor de combinatie van een meer **repressieve dadergerichte benadering** (de KNVB-gedragscode moet worden nageleefd en zo niet dan volgen er sancties in de vorm van stadionverboden, boetes, arrestaties, verplichte strafrechtelijke hulpverlening alternatieve trajecten) en **een sociaalpreventieve benadering**, waarin gebruik gemaakt wordt van de overwegend positieve binding die de meeste voetbalsupporters met hun club voelen;

2) meer sporen = **meerdere belanghebbenden** (met verschillende deskundigheden, bevoegdheden en verantwoordelijkheden) worden erbij betrokken. Voetbalgeweld is niet langer een geïsoleerd fenomeen dat de voetbalclub alleen aangaat. Belangrijk is dat verschillende belanghebbenden ingeschakeld worden bij de aanpak van dit probleem. Niet alleen de **BVO** heeft daarin een belang, maar ook de **gemeente**, de **politie**, **justitie**, **buurtwerk/hulpverlening/dienstverlening** en niet te vergeten de **supporters** zelf. Waar mogelijk wordt vanuit deze ketengedachte gewerkt;

3) meer sporen = de clubs zijn in hun activiteiten specifiek gericht op **meerdere leeftijdscategorieën**. Wil je de leeftijdscategorieën **6-12**, **12-16** en **17+** op een positieve manier bij de club betrekken, dan moet nadrukkelijker rekening gehouden worden met de verschillende referentiekaders die toeschouwers van verschillende leeftijden hebben. Sommige clubs differentiëren in de categorie 17+ en hebben projecten/activiteiten exclusief gericht op ouderen.

In de hierna volgende suggesties wordt gepoogd om deze driesporenbenadering te realiseren:
- suggesties voor repressieve en sociaalpreventieve benadering
- suggesties om diverse betrokkenen partijen in samenwerkingsverband (ketenbenadering) vanuit eigen bevoegdheden,deskundigheden en verantwoordelijkheden te laten opereren
- alle leeftijdscategorieën aandacht te schenken in supportersbeleid, met speciale aandacht voor de categorie basisschoolleeftijd

3.1. MVV-SPOOR 1: EEN VEILIGE, KLANTVRIENDELIJKE EN ENTERTAINENDE SFEER

3.1.1. **KLANTVRIENDELIJKE STEWARDS**: Stewards benaderen de toeschouwers op de eerste plaats als klanten. Een belangrijke taak is de serviceverlening aan de klanten en professionele opstelling bij conflictueus gedrag. De taak is eerder preventief dan repressief van aard. Belangrijk is dat stewards goede contacten onderhouden met supporterscoördinator en politie in de vorm van een samenwerkingsrelatie. Belangrijk preventieve werking gaat ervan uit als supporters weten dat ze gekend zijn door de stewards. Stewards spreken supporters er persoonlijk op aan als regelovertreding dreigt (preventieve grondhouding) en waarschuwen preventief.

3.1.2. **VOORLICHTING VIA PRAOTKAFFEE**: MVV ziet supporters op de eerste plaats als toeschouwers die geïnteresseerd zijn in het wel en wee van de club. De MVV-leiding (dagelijks bestuur onder voorzitterschap van Goumans), MVV-management (Baljet), technische staf en selectiespelers vinden het belangrijk om goede en directe contacten met de supporters te onderhouden. Eens in de 5/6 weken wordt daartoe een zogenaamd Praotkaffee gehouden waar supporters in direct contact vragen kunnen stellen aan (vertegenwoordigers van) bestuur, technische staf, management en selectie.

3.1.3. **CONTACT TUSSEN SPELERS EN SUPPORTERS**: Na elke thuiswedstrijd wijst MVV bij toerbeurt een aantal spelers van het eerste elftal aan om het supportershome “De Gouden Ster” te bezoeken om contact te hebben met de daar aanwezige supporters;

3.1.4. **OPRICHTEN VAN EEN SFEERTEAM**: voorafgaande en tijdens de wedstrijd kan er veel gebeuren om toeschouwers te entertainen. Sommige sfeerverhogende acties kosten geld; dat kan gefinancierd worden door eigen bijdragen van supporters (open een gironummer/ richt een stichting op), maar ook via sponsoring. Laat supporters meedenken en –doen in het verbeteren van de sfeer in het stadion. Denk daarbij aan o.a.

- Spandoekwedstrijden
- Fraaiste supportersvlag
- Zaate-herremenie-van-de-week
- Wedstrijd welke supporter het fraaist is uitgedost
- Balletje hooghouden
- Voetbaldart
- Gatengoal
- Voetbalestafette
- Wedstrijden amateur-voetballertjes (4 tegen 4)
- Shoot-outbokaal
- Penaltybokaal
- Maastrichtse artiesten
- Latje schieten
- Een keer per jaar groot supportersfeest organiseren (bijvoorbeeld ter afsluiting van de open dag)
- Enzovoorts
- Enzovoorts (zolang het maar past binnen de stadion- en KNVB-regels)

3.2. MVV-SPOOR 2: GEEN GEWELD (FYSIEK EN VERBAAL) IN EN ROND HET STADION

3.2.1. VOORKOMEN VAN GEWELD

Geweld rond voetbalstadions kan voorkomen worden door hierover te communiceren en heel duidelijk te zijn.

a) **OPSTELLEN VAN EEN GEDRAGSCODE**: de KNVB-regels[28] wat er wel of niet in een stadion toegestaan is, zijn voor de supporter nogal moeilijk geformuleerd. Deze regels worden vertaald in een Gedragscode en worden supporters ter beschikking gesteld via de officiële club-internet-site. Bovendien worden daar de sancties duidelijk gemaakt die staan op overtreding van deze gedragscoderegels (zie bijlage 26);

b) **SUPPORTERS ALS OVERLEGPARTNER**: de meeste supporters zijn goedwillend en willen meedenken in het belang van club en toeschouwers. Laat supporters meedenken over het toeschouwersbeleid en sfeerprojecten. Dat hoeven niet alleen supporters van de officiële supportersclub te zijn; in regelmatig overleg (bijvoorbeeld eens in de twee maanden) kunnen supportersvertegenwoordigers uit diverse geledingen meedenken over verbetering van het toeschouwersbeleid en met concrete suggesties komen. Bestuur en management kunnen deze supporters ook consulteren in alle kwesties waarbij de mening van de supporters ertoe doet;

c) **AANSTELLEN VAN EEN SUPPORTERSCOÖRDINATOR/ FANCOACH**: MVV stelt (vergelijkbaar met de fancoach bij SC Cambuur, zie bijlage 4) een supporterscoördinator aan, die gekend is door de supporters uit het supportersvak en daar ook gezag bij heeft. Deze persoon staat tussen de supporters en is a.h.w. de buffer tussen supporters enerzijds en veiligheidspersoneel/politie anderzijds. Belangrijkste taak is om regelovertredend gedrag van supporters te voorkomen en bij beginnende problemen hen persoonlijk op hun gedrag aan te spreken. De supporterscoördinator is aanspreekpunt voor stewards en politie. De coördinator is in principe aanwezig bij alle thuis- en uitwedstrijden van MVV. Hij/zij neemt ook zitting in de Commissie Stadionverboden MVV.

3.2.2. VOORKOMEN DAT GEWELD ERGER WORDT

a) **COMMISSIE STADIONVERBODEN MVV (CSM)**: in een samenwerkingsverband tussen BVO MVV, politie Basiseenheid Team Noord-Oost en supporters worden gedragscode-overtredende supporters (als zodanig gemeld door politie en/of stewards) uitgenodigd voor een gesprek. Richtlijn daarbij is om niet-gewelddadig regelovertredend gedrag (laag- en medium-risicosupporters) gedrag relatief mild te benaderen (d.w.z. tijdelijke door club opgelegde stadionuitsluiting en eventueel alternatief traject), maar bij geweld en recidive streng op te treden. In de laatste gevallen worden betreffende supporters aangemeld voor stadionverbod + boete aan de KNVB. Hoogrisico-supporters worden zoveel mogelijk uit het stadion geweerd, medium-risico-supporters worden indien mogelijk met alternatieve trajecten geconfronteerd, waarbij samenwerking met justitie (JIB, Halt), hulp- en dienstverlening (Trajekt, Xonar) gezocht wordt. Laagrisico-supporters worden niet aan de KNVB gemeld en ter commissie uitgenodigd. Vaak kan met een korte stadionuitsluiting volstaan worden en een voorwaardelijke straf. Op deze manier geeft MVV gestalte aan een zogenaamde ketenbenadering (zie tevens bijlage 27 voor procedure werkwijze CSM);

b) **ZELFCONTROLE SUPPORTERS**: Kerngedachte is dat supporters tot zekere hoogte goed in staat zijn zichzelf te corrigeren. De gedachte van FC Groningen om ex-voetbalvandalen daar (in samenwerking met BVO, stewards, politie en supporterscoördinator) een spilfunctie in te geven en zo op positieve wijze weer aan de club te binden, is een interessante. Belangrijk is in ieder geval om de supporters zelf erbij te betrekken als partij die kan helpen een oplossing te vinden.

[28] STANDAARDVOORWAARDEN KNVB, gedeponeerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Utrecht onder nummer 181/2002

3.2.3. VOORKOMEN VAN RECIDIVE VAN SUPPORTERSGEWELD

a) **BUDDYPROJECT** (zie bijlage 4 bij SC Cambuur): als een stadionverbod afloopt, dan is het beleid van de club erop gericht om supporters de mogelijkheid te bieden eerder het stadion te betreden. Voorwaarde is dat ze daartoe eerst een gesprek hebben met de Commissie Stadionverboden MVV: de overtreding waarom ze een stadionverbod gekregen hebben, wordt nog eens besproken en gewezen wordt op de MVV-gedragscode. Onder de voorwaarde dat dergelijke supporters een buddy meenemen (iemand die bij de entree van het stadion + in het stadion in de onmiddellijke nabijheid van de betreffende supporter blijft en hem/haar in de gaten houdt qua naleving regels gedragscode) Het betreft hier nadrukkelijk niet de hoogrisico-supporters en medium-risico-gewelddadige supporters;

b) **TIJD STADIONVERBODTERUG LATEN VERDIENEN**: supporters kunnen tijd terugverdienen van hun door MVV opgelegd stadionverbod (uiteraard alleen laag-risico-supporters en medium-risico zonder geweld) door voor de club positieve acties te doen (bijvoorbeeld een paar wedstrijden meedraaien als gaststeward, opknapklussen, schoonmaakklussen of ander vrijwilligerswerk waar de club behoefte aan heeft). Op deze manier worden supporters op een positieve manier bij de club betrokken.

3.3. MVV-SPOOR 3: WIE DE JEUGD HEEFT, HEEFT DE TOEKOMST

a) **EDUCATIEF-SPORTIEF SCHOLENPROJECT “HELDEN ROND DE VELDEN”** (zie voor toelichting paragraaf 2.1.B.1): reeds op jonge leeftijd kan met basisschoolkinderen over voetbalvandalisme gecommuniceerd worden. Dergelijke projecten kosten weliswaar tijd en geld (wellicht zijn dergelijke projecten uit Grote Steden Beleid-gelden te betalen), maar ze hebben een hoge PR-waarde voor de club en werken preventief naar voetbalgeweld;

b) **EEN JEUGDTRIBUNE** (basisschoolleeftijd):. Kinderen kunnen, onder begeleiding van hun ouders naar het stadion, onder gereduceerd tarief. Bij structurele aanwezigheid kunnen gezinnen seizoenskaarten kopen. Ook amateurclubs kunnen (mits er begeleiding is) uitgenodigd worden om van het jeugdvak gebruik te maken. Doordat begeleiders erbij zijn kan voorkomen worden dat kinderen al in een vroeg stadium aangetrokken worden tot “stoer” regelovertredend gedrag (zie tevens bijlagen van o.a. VVV en Veendam). Kinderen worden zo opgevoed om MVV op een positieve wijze te ondersteunen;

c) **OPRICHTING VAN EEN KIDSCLUB**: MVV heeft vroeger een kidsclub gehad, met een eigen clubblad en activiteiten (zie bijlagen over Eindhoven, Fortuna, Go Ahead Eagles, Ajax en VVV voor concrete ideeën). Dit kan gepaard gaan met een Kidskrant.

Door Praotkaffee, supportersfeesten, sfeerprojecten, contact supporters en spelers in supportershome, inspraakmogelijkheden richt MVV zich ook op de andere leeftijdscategorieën. Maar speerpunt blijft de basisschooljeugd. Wellicht kunnen nog activiteiten t.b.v. de oudere MVV-supporter ontplooid worden.

Bijlage 1-27: Info supportersbeleid BVO's

ADO Den Haag .....bijlage 1
Ajax .....bijlage 2
AZ.....bijlage 3
SC Cambuur .....bijlage 4
Fc Den Bosch.....bijlage 5
SBV Eindhoven .....bijlage 6
Feijenoord .....bijlage 7
Fortuna Sittard .....bijlage 8
Go Ahead Eagles .....bijlage 9
De Graafschap .....bijlage 10
Fc Groningen .....bijlage 11
HFC Haarlem .....bijlage 12
SC Heerenveen.....bijlage 13
Helmond Sport .....bijlage 14
NAC.....bijlage 15
NEC.....bijlage 16
PSV .....bijlage 17
RBC Roosendaal .....bijlage 18
RKC Waalwijk .....bijlage 19
TOP Oss .....bijlage 20
Fc Twente .....bijlage 21
Fc Utrecht.....bijlage 22
BV Veendam .....bijlage 23
Vitesse .....bijlage 24
VVV .....bijlage 25

Overige bijlagen:

Gedragscode MVV.....bijlage 26
Commissie Stadionverboden MVV .....bijlage 27